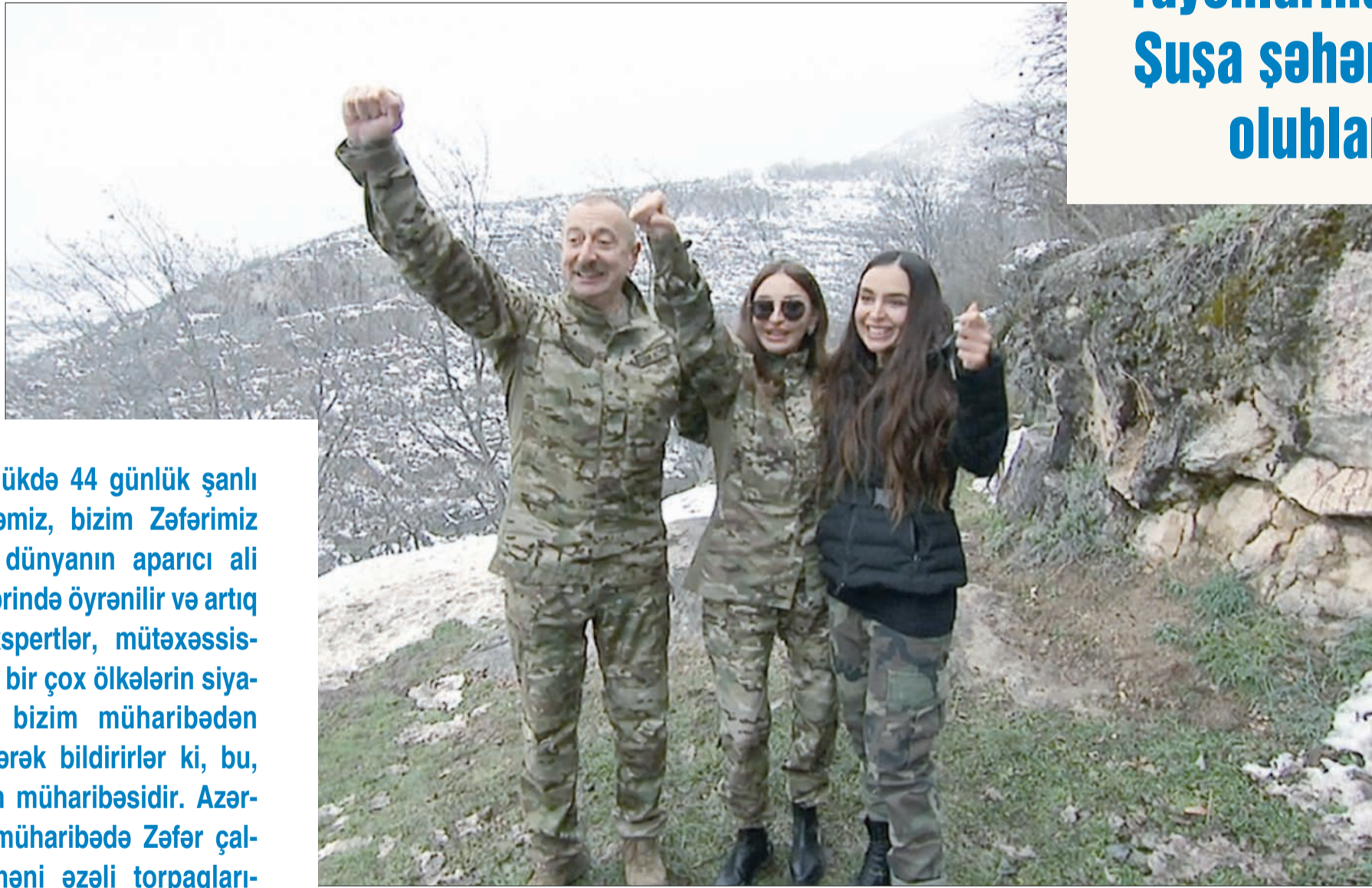

Bizim Zəfərimiz bu gün dünyanın aparıcı ali məktəblərində öyrənilir

**Prezident
İlham Əliyev və
birinci xanım
Mehriban Əliyeva
Füzuli, Xocavənd
rayonlarında və
Şuşa şəhərində
olublar**

Bütövlükdə 44 günlük şanlı müharibəmiz, bizim Zəfərimiz bu gün dünyanın aparıcı ali məktəblərində öyrənilir və artıq hərbi ekspertlər, mütəxəssislər, hətta bir çox ölkələrin siyasətçiləri bizim müharibədən bəhs edərək bildirirlər ki, bu, XXI əsrin müharibəsidir. Azərbaycan müharibədə Zəfər çaldı, düşməni əzəli torpaqlarımızdan qovdu, tarixi ədaləti bərpa etdi.

Qarabağda Novruz tonqallarının yanması arzudan gerçəyə çevrilib

30 ilə yaxın davam edən həsrətdən sonra Qarabağa həm də qədim ənənələrimiz qayıdıb və nəhayət ki, bu il Azərbaycan bayraqları ilə süslənmiş Qarabağda Novruz tonqallarının yanması arzudan gerçəyə çevrilib. Qarabağ ətirlili Novruz bayramını yaşayır Azərbaycan! Bu, geri dönüşü olmayan reallıqdır! Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi,

bundan sonra Azərbaycan bayrağı işğaldan azad edilmiş torpaqlarda əbədi dalğalanacaq!
Bu gün böyük, məğrur, yenilməz xalq kimi yaşamağımız, ən qədim bayramlarımızdan olan Novruz bu hisslərlə qeyd etməyimiz heç də asan başa gəlməyib.

⇒ Ardı səh.3

“Bir müəllim kimi Vətən müharibəsi iştirakçısı olmağım qürur duyuram”

Torpaqlarımızın işğaldan azad olunması və ərazi bütövlüyünün bərpası naminə aparılmış Vətən müharibəsində minlərlə gənc qəhrəmanlıq və fədakarlıq nümayiş etdirib. Onların dastanlara sığmayan qəhrəmanlıqları nəticəsində Vətənimiz düşmən tapdağından azad edildi. Azərbaycan əsgərinin hünəri qarşısında tab gətirə bilməyən

düşmən silah-sursatını tullayaraq qaçmağa yer axtarırdı. Ermənistan ordusuna qan udduran igidlərimizdən biri də tarix müəllimi Fuad Məmmədovdur. Fuad müəllimlə birlikdə keçdiyi şərəfli döyüş yoluna nəzər saldıq.

⇒ Ardı səh.7

İşğaldan əvvəl

**Tuğ kənd məktəbi
işğaldan əvvəl və sonra**

⇒ səh.4

**VI Qafqaz Riyaziyyat
Olimpiadasından
7 medal**

⇒ səh.9

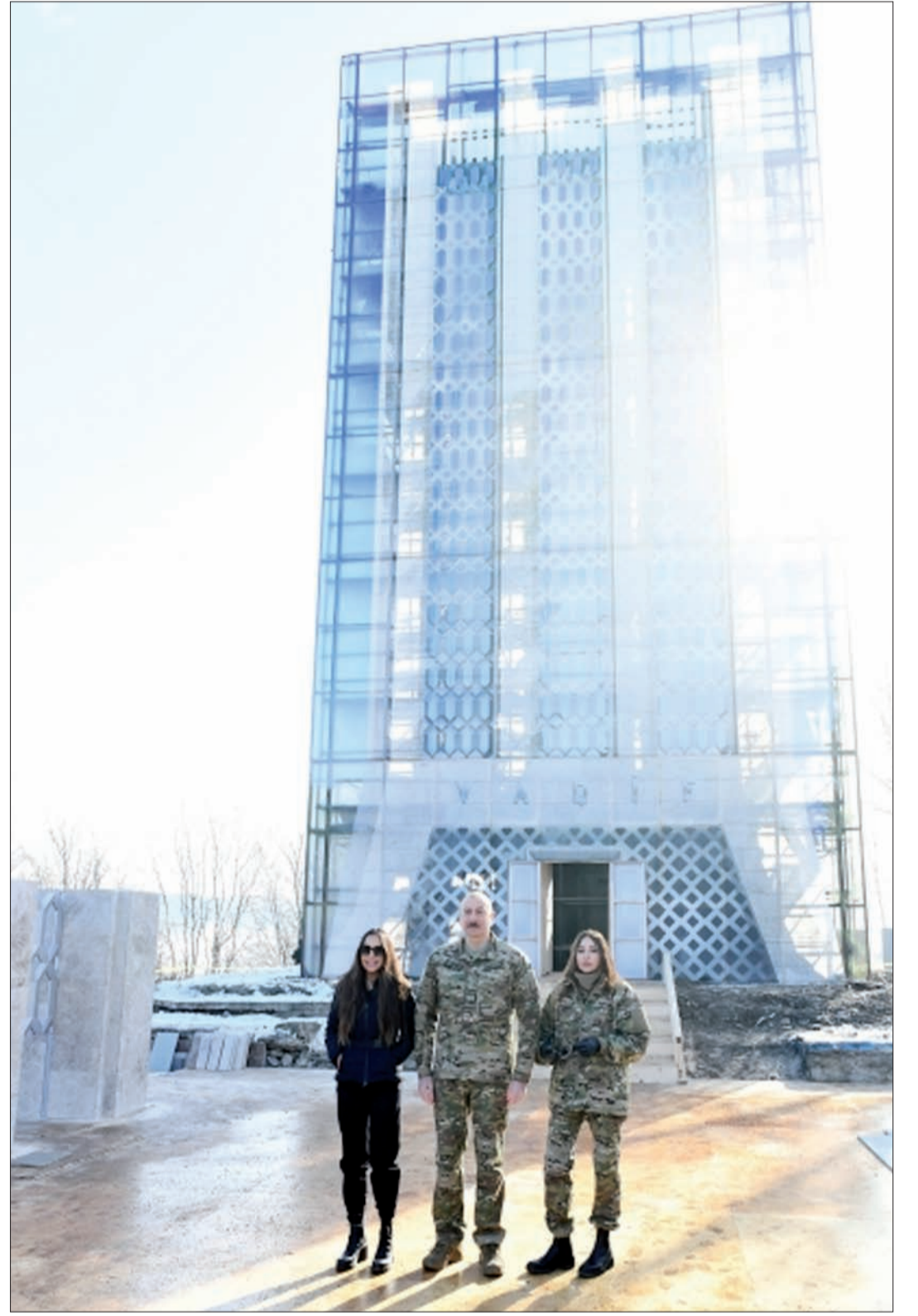

**Universitetlər üçün
məhsuldar dövr**

⇒ səh.16

Müzəffər Ordumuzun Ali Baş Komandanı kimi Hadrut qəsəbəsində milli bayrağımızı qaldırdım

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Füzuli, Xocavənd rayonlarında və Şuşa şəhərində olublar

Bu gün mən Müzəffər Ordumuzun Ali Baş Komandanı kimi Hadrut qəsəbəsində milli bayrağımızı qaldırdım. Bu bayraq burada əbədi dalğalanacaq. Biz azərbaycanlılar bundan sonra öz dədə-baba torpaqlarımızda əbədi yaşayacağıq. Bütün dağılmış şəhərləri, kəndləri yenidən quracağıq, həyat qaydacaq, insanlar qaydacaq və biz bütün dünyaya bir daha xalqımızın böyüklüyünü göstərəcəyik. Xocavənd bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!

Azıx mağarasının girişindəyik... Bu mağaranı azərbaycanlı alim, arxeoloq Məmmədli Hüseynov 1960-cı ildə aşkar etmişdir və ondan sonra burada tədqiqatlar aparılmışdır. Bu, dünyanın ən qədim insanın yaşayış yerlərindən biridir, Azərbaycan tarixinə məxsusdur, bizim tarixi sərvətimizdir. Ermənistan bu mağarada qanunsuz olaraq işlər aparmışdır, xaricdən qanunsuz olaraq alimlər gətirdirmişdir. Onlar bu mağaraya, bizim tarixi irsimizə böyük ziyan vurmuşlar. Onlar bu ziyanın hamısını ödəyəcəklər. Onları məcbur edəcəyik... Azıx mağarası Azərbaycan ərazisində yerləşir. Bundan sonra azərbaycanlı alimlər və onların dəvəti ilə gələcək xarici alimlər burada qanuni yollarla tədqiqatlar aparacaqlar.

Vaqifin məqbərəsinə yaxınlaşırıq. Artıq işlərə start verilib. Layihəyə baxmışam. Bax, burada, fotosəkillər də var. Ulu öndər Heydər Əliyev burada olarkən həm açılışda, həm də Vaqif poeziya günündə iştirak edib. Tarixi bərpa edirik. Bu layihəni Heydər Əliyev Fondu öz vəsaiti hesabına icra edəcək, Heydər Əliyev Fonduna xas olan zövqlə, Mehriban xanımın rəhbərliyi ilə.

Mən demişəm ki, Şuşa nəinki Azərbaycanın, dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevriləcəkdir və buna nail olacağıq, 100 faiz. Bu da Reali məktəbin dağılmış binasıdır, görün, ermənilər bu binanı nə günə salıblar. Sol tərəfdə də mənə verilən məlumata görə, internat məktəbi olub. Bunu da dağıdıblar, ancaq fasad hissəsi qalıb.

Şuşaya "hələlik" deyirik. Şuşanın girişində Azərbaycan bayrağı dalğalanır və bundan sonra əbədi dalğalanacaqdır.

Şanlı Zəfərimiz Azərbaycanca əbədi bahar gətirmişdir

Novruz bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqına təbrik

Hörmətli həmvətənlər!
Sizi öziz Novruz bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edir, həmizə cansağlığı və səadət arzulayıram.

Novruz bayramı bizə ulu əcdadlarımızın təbiətin əbədi nizamına ehtiramını ifadə edən müqəddəs yadigarıdır. Bu bayram Azərbaycan xalqının qədim və zəngin dünyagörüşünün, gələcəyə nikbin baxışının, bütövlükdə milli varlığımızın dolğun təəcəssümü olub, mədəni sərəvətlər xəzinəmizdə müstəsna yer tutur. Yad təsirlərdən qoruyaraq layiqincə yaşatdığımız Novruz ənənələri çoxəsrlik keçmişinə daim ehtiramla yanaşan xalqımızın, eyni zamanda, bəşər mədəniyyətinə töhfəsidir.

Yaz bayramının Odlar diyarına builki gəlişi xüsusən əlamətdardır. Şadam ki, müstəqilliyimizin bu baharına dövlətçilik tariximizdə qızıl hərfərlə əbədi qalacaq və həyatımıza hələ yeni-yeni nailiyyət-

lər bəxş edəcək parlaq Qələbə ilə qədəm qoymuşuq. Haqq işi uğrunda mübarizə duyğusundan aldığımız misilsiz mənəvi güclə biz sınaq anında yumruq kimi birləşərək özəli torpaqlarımıza xaincəsinə uzanan əlləri kəsmiş, yurdumuzu bədxah düşməndən təmizləmiş və ədaləti qanımız bahasına bərpa etmişik. Ruhumuzun yenilməzliyinin təntənəsinə çevrilən və bizi dünyaya məğrur millət olaraq tanıdan şanlı Zəfərimiz Azərbaycanca əbədi bahar gətirmişdir.

Xalqımızın qalibiyyət ovqatını bütönlüklə yaşadıqı bu bayram günlərində bir daha Vətənimizin ərazi bütövlüyü naminə canlarını fəda etmiş qəhrəman övladlarımıza rəhmət diləyir, onların öziz xatirəsini dərin ehtiramla yad edirik.

İrəlidə bizi işğaldan azad olunmuş yurd yerlərimizdə nəhəng quruculuq işləri gözləyir. İnanıram ki, yaz fəslinin qurub-yaratmaq öz-

imizə artıran yeniləşdirici ab havası ilə həmahəng birlik və həmrəylik nümayiş etdirəcək, böyük qayıdış planımızı sülh və əmin-amanlıq şəraitində uğurla gerçəkləşdirəcək, doğma Qarabağı qısa müddətdə dirçəldəcəyik.

Həmizə bahar əhval-ruhiyyəsi arzu edirəm. Bu bayram öz gəlişi ilə evinizə, ocağımıza bol ruzi-bərəkət və firavanlıq gətirsin! Novruz bayramınız mübarək olsun!

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 mart 2021-ci il

Qarabağda Novruz tonqallarının yanması arzudan gerçəyə çevrilib

← Əvvəli səh.1

Azərbaycan Prezidentinin rəhbərliyi ilə Böyük Zəfərin əldə olunması üçün arxada qalan dövrün hər saati, hər günü gərgin iş aparılıb və bunun məntiqi davamı olaraq güclü Azərbaycan Ordusu cəmi 44 günə tarixi Qələbəyə imza atıb. Azad olunan əraziləri ziyarət edikcə, bu müqəddəs əməl uğrunda görülməyən böyük işin miqyasını daha yaxından anlırsan.

Prezidentin tapşırığına əsasən, bir qrup yerli media orqanı, QHT rəhbərlərinin, blogerlərin və ictimai fəallların işğaldan azad olunmuş Ağdam rayonuna növbəti səfəri bu baxımdan olduqca önəmli idi. Səfər Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə, Azərbaycan Əsgərinin qanı, canı hesabına qazanılan möhtəşəm Qələbənin miqyasını, hansı çətinliklər, igidliklər hesabına əldə edildiyini əyani şəkildə görmək, eyni zamanda, erməni faşizminin sərhəd tanımayan vəhşiliklərinin canlı şahidi olmaq və bunu daha geniş auditoriyaya çatdırmaq üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyırdı.

Azad olunmuş Ağdam ərazisində ayaq basdıqda ilk diqqəti cəlb edən keçmiş təmas xətti boyunca Ermənistan ordusu tərəfindən yaradılmış müdafiə istehkamlarının mürəkkəbliyidir. Bir neçə müdafiə xəttindən ibarət olan, müasir standartlar təbiiq edilmişlə hazırlanan istehkamlara baxdıqca anlırsan ki, bu səddin keçilməsi hərbi texnika və insan itkisi olmadan faktiki mümkünsüzdür. Məhz Ali Baş Komandanın diplomatik məharəti, prinsiplilliyi, dəmir iradəsi və Azərbaycan Ordusunun Zəfər yürüşü bu variantı heçə endirdi. Ermənistan kapitulyasiyaya və digər əraziləri boşaltmağa məcbur qaldı. Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi qətiyyətli siyasət mürəkkəb müdafiə sistemində malik ərazilərin heç bir itki vermədən, döyüşsüz azad edilməsinə gətirib çıxartdı. Ağdam, Kəlbəcər və Laçın rayonlarının boşaldılması, Azərbaycana təhvil verilməsi, qan tökülmədən azadlığa qovuşması 44 günlük Zəfərimizin məntiqi davamı kimi tarixdə öz əksini tapdı.

...Yolboyu dəyişməyən mənzərə insanlara dəhşət yaradır. İşğaldan azad

Ağdam səfərindən qeydlər

olunmuş və böyük əraziyə malik Ağdamın bütönlüklə yaşayış məskənləri erməni barbarlığının izlərini daşıyır: hər yer dağıdılıb, daşlar belə sökülüb aparılıb, boşaldılan ərazilərin hər yerinə minalar döşənib.

Ən dəhşətli isə düşmənin müqəddəs Şəhidlər Xiyabanında etdiyi vəhşilikdir. Bu, dünyada nadir rast gəlinən bilən faşizm aktıdır. İstər Uzunqarın kəndindəki II Şəhidlər Xiyabanı, istərsə də Ağdam şəhərinin özündəki Şəhidlər Xiyabanı yerlə-yeksan edilib. Şəhərdəki Şəhidlər Xiyabanında məzarlar sökülüb, meyitlər yoxa çıxarılıb. Boş çalaya çevrilmiş məzar yerlərinə baxdıqca, erməni faşizminin dünyada indiyə qədər insanlığa qarşı törədilən cinayətlərin heç biri ilə müqayisə etməyin mümkünsüzlüyünü bir daha şahid olursan.

Düşmənin bəşəriyyətə indiyə qədər yad olan hissələrlə Ağdamın daşından, torpağından, ağacından, müqəddəs yerlərdən, mədəniyyət abidələrindən 30 ilin hər günü qisas alıb sanki! Hər gün

dağıdılıb və Azərbaycan xalqına məxsus nə varsa, izini itirməyə çalışıb. Amma buna nail ola bilməyib; Ağdamın, bütövlükdə Qarabağın dağıdılmış halı belə Azərbaycan ətri qoxur! Azərbaycan tarixini yaşadır!..

Azərbaycanın böyük və strateji əhəmiyyət kəsb edən rayonlarından biri olan Ağdam özündə çox qədim mədəni-tarixi irsi daşıyan bir ərazi olub. Burada, ümumilikdə 145 tarix-mədəniyyət abidəsi dövlət qeydiyyatına alınıb. Onlardan 1-i dünya əhəmiyyətli memarlıq, 3-ü dünya əhəmiyyətli arxeoloji, 3-ü ölkə əhəmiyyətli memarlıq, 96-sı ölkə əhəmiyyətli arxeoloji, 26-sı yerli əhəmiyyətli bağ-park, monumental və xatirə abidəsi, 4-ü yerli əhəmiyyətli arxeoloji abidədir.

Buradakı qədim mədəni-tarixi abidələrin sırasına Xındırstan kəndində yerləşən Üzərlik Təpə abidəsi, Xaçın-dərbənd kəndindəki Qutlu Sarı Musa oğlu Kümbezi (1314-cü il), Kəngərli kən-

dindəki Türbə və Daş abidələr (XIV əsr), Papravənd kəndindəki Türbələr, Məscid (XVIII əsr), Xanoğlu türbəsi (XVII əsr), Qarabağ xanı Pənahəli xanın Ağdam şəhərindəki imarəti (XVIII əsr), Natəvan və onun oğlunun türbəsi (XIX əsr), Şahbulaq qalası və s. tarixi memarlıq abidələri yerləşir. Bütönlüklə digər memarlıq incələrinin əksəriyyəti işğal dövründə düşmənin tərəfindən məhv edilib. Rayonun Papravənd kəndində yerləşən Şeyx Nigar, Seyid Mirişi ağa, Qara Pirim və digər ziyarətəgahlar darmadağın olunub. Düşmənin bunlarla kifayətlənməyib və müqəddəs yerlərdə donuz bəsləyib.

Ağdamda Qarabağın XIX əsr dini memarlığının monumental örnəklərindən biri olan Cümə məscidi də eyni aqıbetə üzülüb. Faşist xislətli ermənilərin tam dağıtdığı yeganə tikili bu məsciddir. Prezident İlham Əliyev Ağdama səfəri zamanı qarşısında çıxış etdiyi məscidin erməni vəhşiliyindən niyə nəsisini almamasına aydınlıq gətirib: “Biz maraqlandıq ki, bütönlüklə başqa məscidlər

kimi onu nə üçün dağıtmayıblar, bizə dedilər ki, bu, bir növ oriyentir idi, ərazidə səmti müəyyənləşdirmək üçün idi ki, əgər Azərbaycan Ordusu bu istiqamətdə hücumla keçərsə, artilleriyaya hücumun dəqiq oriyentirlərini verə bilsinlər”.

Dünyada ikinci, MDB məkanında isə birinci və yeganə çörək muzeyi olan Ağdam Çörək Muzeyi də düşmənin tərəfindən dağıdılıb. Burada toplanan eksponatlar arasında daşlaşmış qədim taxıl nümunələri, nadir dənlili bitki növləri, taxılçılığın inkişafına dair çoxsaylı qiymətli kitablar, əlyazmalar və başqa materiallar, qədim əkinçilik alətləri: xış, adi və dişli oraq, taxıl döyən vördənə, əl dəyirmanı və başqa alətlər olub. Muzey eksponatlarının ən qədimi eramızdan əvvəl VII minilliyə aid olan daşlaşmış buğda dənələri idi. Ümumilikdə, muzeydə olan 1500-dək eksponat məhv edilib.

Ağdam rayonunun işğala məruz qalın ərazilərində 107 kitabxana filialını özündə birləşdirən Rayon Mərkəzi kitabxanası və 67 kitabxana filialı tamamilə dağıdılıb, digər 40 kitabxana filialının yerləşdiyi binalar, fondlarında olan kitablar və inventarlar, həmçinin təhsil ocaqları, bağçalar tamamilə yarasız hala düşüb.

Qarabağın mədəniyyət beşiyi olan Ağdamın coğrafi mövqeyi yaşayış və təsərrüfat üçün əlverişli şəraiti ilə də fərqlənib. Ağdamda 15 mineral xammal yatağı, 4743 hektar meşə fondu olub. İşğal dövründə onların xeyli hissəsi Ermənistan tərəfindən məhv edilib.

Bütönlüklə Qarabağın tək bir rayonunun misalında nələri itirdiyimizi, 30 ilə yaxın müddətdən sonra nəyi qazandığımızı bir daha göz önünə gətirir. Erməni işğalının və vəhşiliyinin qurbanı olan Ağdamın, Füzulinin, Cəbrayılın, Xocavəndin, Kəlbəcərin, Laçının, Qubadlının, Zəngilanın, Qarabağın tacı olan Şuşanın ağ günləri qabaqdadır. Azərbaycan dövlətinin iqtisadi qüdrəti tezliklə Qarabağın tam dirçəldilməsinə, öz tarixi simasına qovuşmasına şahid olacağımızı vurğulamağa əminlik yaradır.

Elman BABAYEV,
Əməkdar jurnalist

Tuğ kənd məktəbi işğaldan əvvəl və sonra

Emin Əmrullayev

Bu günlərdə ölkə başçısı cənab İlham Əliyev Tuğ kəndinə səfər edərkən kəndin ermənilər tərəfindən dağıdılan tarixi məktəb binasına da baş çəkib.

Əsası 1885-ci ildə Azərbaycanın görkəmli mütəfəkkiri Mir Mehdi Xəzani tərəfindən qoyulmuş bu məktəbdə Qori Müəllimlər Seminariyasını bitirmiş tanınmış azərbaycanlı ziyalılar müəllimlik ediblər.

1978-ci ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin sərəncamı ilə Tuğ kəndində 640 şagird yerlik 2 mərtəbəli müasir tipli məktəb binası inşa edilib.

Erməni işğaldan sonra Tuğ kənd məktəbi bir müddət Bakı şəhərində fəaliyyət göstərmişdir. Hazırda isə Beyləqan rayonunda fəaliyyətini davam etdirir.

Aşağıdakı fotolarda Tuğ kənd məktəbinin 1978-ci ilədək fəaliyyət göstərdiyi tarixi binasının və erməni işğalı zamanı dağıntılara məruz qalmasından sonrakı görüntüləri əks olunub.

Təhsil naziri Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının ölkəmizdəki Nümayəndəliyinin rəhbəri ilə görüşüb

Əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə edilib

Martın 12-də Təhsil naziri Emin Əmrullayev Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Azərbaycan-dakı Nümayəndəliyinin rəhbəri Hande Harmancı ilə görüşüb.

Görüşdə Təhsil Nazirliyi ilə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı arasında əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə edilib.

Təhsil sahəsində əlaqələrin cari vəziyyəti və gələcək əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə edilib

Martın 17-də Təhsil naziri Emin Əmrullayev Rusiya Federasiyasının ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Mixail Boçarnikov ilə görüşüb.

Görüşdə Azərbaycan və Rusiya arasında təhsil sahəsində əlaqələrin cari vəziyyəti və gələcək əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə edilib.

Martın 17-də Təhsil naziri Emin Əmrullayev Almaniya Federativ Respublikasının ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Volfqanq Maniq ilə görüşüb.

Görüş zamanı Azərbaycan və Almaniya arasında ümumi təhsil, ali təhsil, eləcə də peşə təhsili sahələrində əlaqələrin hazırkı vəziyyəti və mümkün əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə mövzusu olub.

Ekspert qrupu "Face-the-Case" seminarı üzrə onlayn təlimdə

Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyinin tanınma üzrə ekspert qrupu "Face-the-Case" seminarı çərçivəsində Afrika regionu üzrə ilk təlimlərdə iştirak edib.

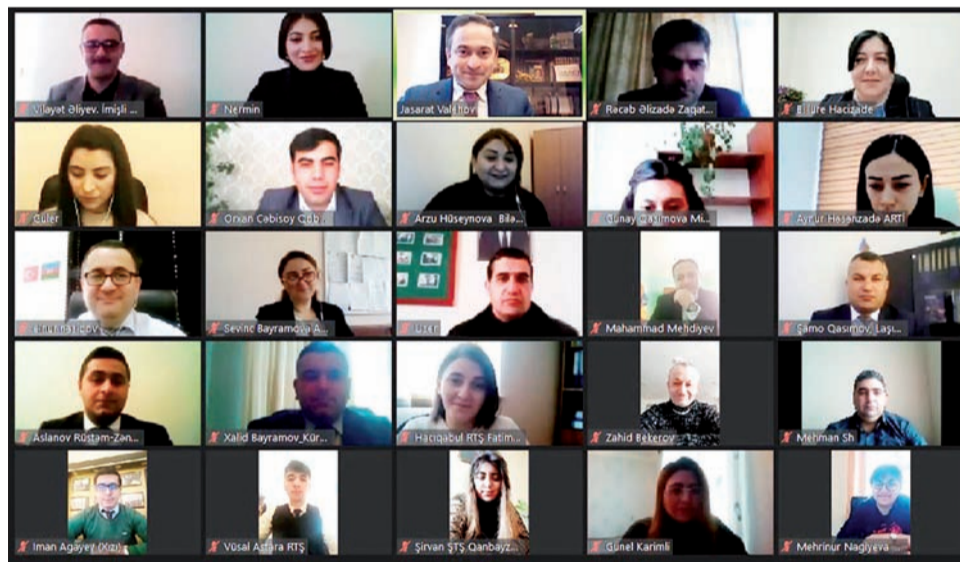
Onlayn formatda keçirilən təlim tanınma üzrə dünya ölkələrinin məlumat mərkəzi şəbəkələri arasında məlumat mübadiləsini artırmaq və qarşılıqlı təcrübələri bölüşmək üçün platforma rolunu oynayır.

Təlimin əsas müzakirə mövzusu Afrika ölkələrində əldə edilmiş kvalifikasiyaların tanınmasında yaranan çətinliklər və tanınma prosesi zamanı diqqət yetirilməli məqamlar olub. Əlavə olaraq təqdim olunan sənədlərin legitimliyinin təsdiq edilməsi üçün metodlar müəyyənləşdirilib. Belə ki, Efiopiya, Kotdivuar, Benin, Somali və Malavida təhsil almış tələbələrin tanınma üçün təqdim etdikləri diplomların həqiqiliyi, onları təqdim edən ali təhsil müəssisələrinin statusu müzakirə olunub.

Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyinin elektron ərizə sistemində Afrika regionundan kvalifikasiyaların tanınması üzrə ümumilikdə 233 ərizə qeydə alınıb. Təlimlər ekspert qrupunun bu region üzrə daxil olan müraciətlərin ekspertizası zamanı daha da səmərəli fəaliyyətini təmin edəcək.

Qeyd edək ki, ekspert qrupu bu təlimlərlə yanaşı, cari ilin may ayınadək ümumilikdə daha 4 region (Latin Amerikası, Asiya, Yaxın Şərq, Avropa) üzrə keçiriləcək təlimlərdə davamlı iştirak edəcək.

İnformasiyanın vaxtında və düzgün ictimaiyyətə çatdırılmasında medianın rolu əvəzsizdir

Martın 12-də Təhsil Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə yerli təhsili idarəetmə qurumlarının ictimaiyyətlə əlaqələrə məsul şəxsləri üçün onlayn təlim keçirilib.

Təlimdə rayon (şəhər) təhsil şöbələrinin (idarələrinin) 100-dən çox əməkdaşı iştirak edib. Təlimi giriş sözü ilə açan təhsil nazirinin müşaviri Elnur Nəsibov media ilə əməkdaşlığın əhəmiyyətinə toxunaraq görülən işlər barədə ictimaiyyətin dolğun şəkildə məlumatlandırılmasının vacibliyini bildirib. Nazirin müşaviri informasiyanın vaxtında və düzgün şəkildə ictimaiyyətə çatdırılmasında medianın rolunun əvəzsiz

olduğunu qeyd edib.

Təlimdə iştirak edən ADA Universitetinin müəllimi Şəfaq Mehraliyeva "Böhran vəziyyətlərinin idarə olunması, böhran vəziyyətlərində kommunikasiya, qurumun imici" mövzusunda təqdimatla çıxış edib.

Daha sonra digər təlimçilər tərəfindən "Press relizlərin yazılması, xəbər yazma texnikası, xəbər başlıqlarının qoyulması", "Sorğuların qəbulu və cavablandırılması", "Yerli təhsili idarəetmə qurumlarının saytının və sosial şəbəkələrdəki səhifələrinin idarə olunması, xəbərlərin sayta yerləşdirilməsi və təhlükəsizlik" kimi mövzular

Regionlarda ictimaiyyətlə əlaqələrə məsul şəxslər üçün təlim keçirilib

da təqdimatlar edilib.

Təlimdə iştirak edən nazirliyin tabeli qurumlarının ictimaiyyətlə əlaqələrə məsul əməkdaşları da mövzu istiqamətində fikir və təcrübələrini bölüşüb, təlimin faydalılığına toxunublar.

Sonra təlim iştirakçılarını maraqlandıran çoxsaylı suallar cavablandırılıb.

Qeyd edək ki, təlimin təşkilində məqsəd regionlarda ictimaiyyətlə əlaqələrə dair iş keyfiyyətinin artırılmasından, ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxslərin peşə bacarıqlarının inkişaf etdirilməsindən ibarətdir. Bu istiqamətdə təlimlərin mütəmadi təşkilinə nəzərdə tutulur.

Azərbaycan təhsilin rəqəmsal transformasiyası üzrə platformada iştirak edir

"Microsoft" korporasiyasının formalaşdırduğu, YUNESKO və İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının iştirak etdiyi "Təhsilin Rəqəmsal Transformasiyası üzrə Dünya Lider Ölkələri" koalisiyasının görüşü keçirilib.

Təhsil Nazirliyi və "Microsoft" korporasiyası arasında imzalanmış "Təhsilin rəqəmsal transformasiyası üzrə niyyət sənədi"ndən irəli gələn fəaliyyətlər sırasında nazirliyin qeyd olunan platformada iştirakı nəzərdə tutulub.

Onlayn formatda keçirilmiş görüşdə rəqəmsal texnologiyalardan istifadə etməklə təhsilin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması, təhsilin hamı üçün əlçatanlığının təmin edilməsi və bu sahədə reallaşdırılan pilot layihələr barədə təqdimatlar edilib və ölkələr arasında müzakirələr aparılıb.

Görüşdə iştirak edən Təhsil Sistemini İnformasiyalaşdırılması İdarəsinin rəisi Vüsal Xanlarov Azərbaycanda pandemiya dövründə tətbiq olunan "Virtual məktəb" platforması haqqında məlumat ve-

rib və post-pandemiya dövründə aktiv istifadəçi sayı 1 milyonu keçən onlayn mühitin yeni istifadə imkanlarını müzakirə edib.

Görüş zamanı gələcək üçün lazım olan iş və bacarıqların transformasiyası, gələcək tələbələrin formalaşdırılması və məsafədən tədrisdə müəllimlərin yeni rolunu, təhsil sistemində bərabərliyin təmin edilməsi üzrə hökumətlər tərəfindən istifadə olunan data və analitik alətlər əsas müzakirə mövzuları olub. Bununla yanaşı, tədbirdə süni intellekt, kompüter elmlərinin tədrisində yeni yanaşmalar, müəllimlərin peşəkar inkişaf proqramları, təhsilin idarə olunmasında informasiya sistemləri üzrə pilot layihələrin təqdim olunduğu sessiyalar keçirilib.

Qarabağ gündəliyi

“Bir müəllim kimi Vətən müharibəsi iştirakçısı olmağımla qürur duyuram”

Fuad Yasın oğlu Məmmədov 1991-ci ilin martın 27-də Naxçıvan şəhərində anadan olub. 2016-cı ildə Bakı Dövlət Universitetinin tarix fakültəsini bitirib. Hazırda Naxçıvan Dövlət Universitetinin mühasibat uçotu və audit fakültəsinin qiyabi V kurs tələbəsidir. Artıq 3 ildir ki Bakıdakı 139 nömrəli tam orta məktəbin tarix müəllimidir. 2009-2010-cu illərdə ordu sıralarında hərbi xidmətdə olub.

Fuad Məmmədov:
“Biz bu QƏLƏBƏ ilə bütün ŞƏHİDLƏRİMİZİN qisasını aldığımızı”

◀ Əvvəli səh.1

- Fuad müəllim, bildiyim qədəri ilə ailənizdən xəbərsiz, könüllü olaraq cəbhəyə yollanmaq haqqında qərar vermisiniz.

- 27 sentyabr ordumuzun əks hücum əməliyyatı başlayan andan gözləyirdim ki, mənə də çağırış gələr. İki gün gözlədim gəlmədi. Cəbhəyə getmək üçün can atırdım. Evdən sənədlərimi götürəndə şübhələndilər. Bir başqa adla sənədlərimi götürüb çıxdım. Üz tutdum Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə. Mən orda olarkən orduya könüllü getmək istəyənlərin sayı həddindən artıq çox idi. Xüsusi qeyd etmək istərdim ki, Ali Baş Komandanımızın çağırışına hamı bir nəfər kimi gəlmişdi. Baxın, budur Vətən sevgisi və xalq birliyi. Qeydiyyatdan sonra evə gedib atam və anamla sağollaşdım. Sonra döyüş bölgələrinə yollandıq.

- İlk olaraq döyüşlərə hansı istiqamətdə başladınız?

- Biz əvvəlcə Füzuli, Cəbrayıl-Hadrut istiqamətində gedən döyüşlərdə iştirak etdik. Sonra Xocavənd istiqamətində və Şuşa tərəfə hərəkət etdik. Şuşa yaxınlığında ermənilər bizi mühasirəyə aldılar. Orada gərgin döyüş oldu. Biz xüsusi təyinatlılarımızla birlikdə düşmənin mühasirəsini yarıraqları onları məhf etdik. Hadrutun yüksəkliklərinin alınması da bir qədər çətin əməliyyatlardan sayılır. Düşmən həmin istiqamətlərdə bizi gözləyirdi və müxtəlif pusqular qurmuşdu. Biz həmin yüksəkliklərin alınmasında şəhidlər verdik. Dağlıq və sıldırım ərazilərdə açıq hədəfdən qaça bilmirsən. Mənfur düşmən hər cür hiylə ilə əsgərlərimizin hərəkət tempini zəiflətməyə çalışırdı.

Heç şübhəsiz buna nail ola bilmirdilər. Hiyləgər düşmən bizim müqəddəs Quran kitabını yerdə əl qumbarasına bərkidilmiş formada qoyurdu ki, əsgər Quran kitabını götürəndə qumbaraya partlasın. Hətta şəhidlərimizi də qumbaraya bağlayırdılar ki, onları götürəndə partlasın və biz daha çox itki verək.

- Döyüş meydanında baş verənləri düşünmək belə çətindir, siz bütün bunları yaşayan bir müəllim kimi...

- Təbii ki, müharibənin öz çətinlikləri var. Orda bir amal uğrunda düşünürsən. Düşməni qovmaq, məhv etmək və daim irəli getmək. Yaralı və şəhidlərimiz olurdu. Birinci növbədə yaralılarımızı döyüş bölgəsindən uzaqlaşdırıb, tibb məntəqəsinə aparmaq lazım idi. Hadrutun relyefi də çox mürəkkəb idi. Dağlıq və meşəliklər çox çətinliklər yaradırdı. Avtomobilin gəlməyi də çətin və təhlükəli idi. Düşmən hər an bizə köməyə gələn maşınları vururdu. Hadrut dağına qalxan istiqamətində olan döyüşlərdə bizim ilk olaraq təcili tibbi yardım maşınımızı, daha sonra isə təchizat gətirən maşınımızı düşmən vurdu. Həmin döyüşdə təəssüflər olsun ki, şəhidlərimiz oldu. Şəhidlərimizi və yaralı döyüş yoldaşlarımızı o yerlərdə qoyurdun. Maşın vurulduğundan küreyimizə alıb onları təhlükəsiz yerlərə kimi aparırdıq.

- Düşməni görəndə hansı hissləri keçirirdiniz?

- Düşməni görəndə Xocalı faciəsi və müxtəlif zamanlarda xalqımıza qarşı ermənilər tərəfindən törədilmiş vəhşiliklər gözümün önünə gəlirdi. Və bu zaman ilahidən insana iqiqat güc gəlirdi. Bir erməni postuna hücumumuz heç vaxt nə mənim, nə də döyüş yoldaşlarımızdan çıxırdı. Deməli, er-

məni postuna yaxınlaşırdı. Düşmən postunun bütün kordinatlarını müəyyən etmişdik. Orada 10-a yaxın erməni əsgəri var idi. Posta girəndə mən və döyüşçü yoldaşlarım elə bil ki, Qartal və Aslan kimi posta şığıdıq. Biz əsgər yoldaşlarımızla şəərəflə döyüşürdük. Heç aman vermədik ki, düşmənin gözü açılsın. Orda mən iki erməni əsgərini öldürdüm.

- Azərbaycan əsgərinin rəşadət və döyüşkənliyi bütün dünyaya səs saldı...

- 44 günlük müharibə Azərbaycan ordusunun peşəkarlığını, döyüş ruhunu, vətən məhəbbətini, müasir hərbi silahların uğurla tətbiq edilməsini, əsgər və zabitlərimizin igidliyini bütün dünyaya göstərdi. Döyüş meydanında bizim ordumuz düşməni qan uddurdu. Biz bu qələbə ilə bütün şəhidlərimizin qisasını aldığımızı, ermənilər qabağımızdan qaçdı. Silahlarını, texnikalarını atıb qaçırdılar. Bizim də yoldaşlarımız şəhid oldu. Hər birimiz bir şeyi düşünürdük - yalnız irəli. O psixologiyani təsvir etmək həqiqətən çətinidir, yaşamaq lazımdır. Müharibə görmüş in-

san təmiz dəyişir. Bu torpağın hər qarışı bizim üçün əzizdir. Odur ki, biz torpaqlarımızı nəyin bahasına olursa olsun azad etdik. Biz Şuşanın girecəyinə qədər döyüşdük. Sonra isə biləcəyəmizə başqa tapşırıqlar verildi. Şuşanı artıq görürdük. Həmin yerlərə ayaq basanda əsgər dostlarımız da mən keçirdiyim hissləri keçirirdi.

- Fuad müəllim, bu şanlı həyat yolunuzun təcrübələrinə dayanaraq gənclərimizə nə demək istərdiniz?

- Hamı üçün maraqlı olan döyüş yolunuzdan bir hadisəni bizimlə bölüşə bilərsinizmi?

- Günlərin bir günü Xocavənd istiqamətində döyüşdə idik. Döyüş çox ağır idi. Komandirimiz bizdən qabaqda olduğunu açıq hədəfdə qalmışdı. Özü də yaralı idi. O düşmən nəzarətindən xilas olunmalı idi. Döyüş yoldaşlarımızın atəş dəstək yardımı ilə komandiri döyüş zonasından çıxartmağa başladım. Çox çətinliklə komandiri səngərə

yoldaşı və döyüş yoldaşı. Siccə, insana hansı daha da yaxındır?

- Həqiqətən də insan həyatında müxtəlif mərhələlərdə yaxşı dostlar qazanır. Ancaq sizə deyim ki, bütün yoldaşların başında insan üçün ən güvənli döyüş yoldaşı olur. Təsəvvür edin ki, o insanla sən ölümün içindən çıxıb gəlirsən. Yoldaşlarımızla bizim çox çətin günlərimiz olub. Döyüş yoldaşı öz həyatını təhlükəyə atmağı gözü alaraq sən düşmən hədəfindən xilas edirsən görün bu, nə deməkdir. Yoldaşını xilas edib özü həlak olan qardaşlarımız da az deyil. Mən bir tarix müəllimi kimi həmişə öz şagirdlərimə bunları deyəcəyəm. Tarix yazan qəhrəmanlarımız heç vaxt yaddan çıxma bilməz. Döyüş yoldaşlarımızın hamısı ilə indi də əlaqəm var. Onlar mənim həyatımda olan ən doğma insanlardır.

- Düşünürdünüzü sağ qayıtmaya bilərdiniz?

- Əlbəttə, bizim hər anımız ölümlə üz-üzə idi. Təsəvvür edin ki, minamıyot, top və qrat mərmisi sənənin yanına düşür və sən 3 metrə qədər yuxarı qaldırıb yerə çırpır. Bir anlıq elə hiss edirsən ki, artıq ölmüsən. 10-15 dəqiqə qulaqların eşitmir. Bəzən isə qulaq pərdəsi deşilir, ümumiyyətlə, heç nə eşitmirsən. Döyüşdə hər an ölümün sənə yaxın olduğunu hiss edirsən. Vətənpərvər oğullarımız həddindən artıq çoxdur. Bizim tabor əsasən könüllülərdən ibarət idi. Əsgərlərdə olan ruh yüksəkliyi hamımıza müharibə və döyüş üçün stimül verirdi. Şəhid olmaq bizlər üçün ən ali zirvə idi.

sala bildim. Düşmən yaralı çıxarmağa imkan vermirdi. Bizləri görəndə kimi atəş açırdılar. Snayper və müxtəlif iri çaplı silahla atəş açırdılar. Çətinliklə də olsa o döyüşdən itkisiz çıxma bildik. Vətənə canım fəda. Bu, bizim borcumuzdur. Otuz ildir ki, eşirdirdik. Ya Qarabağ! Ya ölüm! Həqiqətən bu söz öz reallığını tapdı. Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır! Vətənin mərd oğulları, Tanrı sizlərə yar olsun. Bir müəllim kimi Vətən müharibəsi iştirakçısı olmağımla qürur duyuram.

- Fuad müəllim, sinif yoldaşı, tələbə yoldaşı, əsgər

Rəşad ZİYADOV

“Gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsinin formalaşmasında qəhrəmanlıq nümunələri”

İctimai Şuranın növbəti iclası bu mövzuya həsr olunub

Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın növbəti iclası keçirilib. İclas “Gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsinin formalaşmasında qəhrəmanlıq nümunələri” mövzusunda həsr olunub. Şuranın sədri, professor Şahlar Əsgərov bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) VII qurultayında gənc nəslin tərbiyə olunması məsələsinə toxunması bu mövzunun müzakirəsini zəruri edib. O, iclasın fəxri qonağı, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı, general-mayor Polad Həşimovun anası Səmayə Həşimovanı salamlayıb və belə nümunəvi övlad böyüdüyü üçün ona təşəkkür edib. Ş.Əsgərov qeyd edib ki, gənc yaşda general rütbəsi almaq Polad Həşimovun xüsusi qabiliyyəti idi. Lakin bu qabiliyyəti zirvəyə qaldırmaq üçün tərbiyə və

cib şərtidir: “Səmayə ananın tərbiyə etdiyi Milli Qəhrəmanımız bütün dünyaya öz vətənpərvərliyi və tərbiyəsi ilə insanlıq nümunəsi göstərdi”. Ş.Əsgərov Polad Həşimovun anası Səmayə anaya belə nümunəvi övlad yetişdirdiyi üçün təşəkkürünü bildirib və ona İctimai Şura adından Fəxri Diplom təqdim edib. Azərbaycan Texniki Universitetinin (AzTU) rektoru, professor Vilayət Vəliyev bildirib ki, Tovuz döyüşlərində Milli Qəhrəman Polad Həşimovun şəhid olması gənc nəslin düşməne qarşı qisas hissini daha da alovlandırdı: “44 günlük müharibə və qazanılan şanlı qələbə Azərbaycan Ordusunun gücünü dünyaya sübut etdi. Azərbaycan həm də bu müharibədə müasir texnologiyalardan istifadə etməklə daha bir ilko imza atdı”.

Rektor deyib ki, tədbirin AzTU-da keçirilməsi heç də təsadüfi deyil. Çünki universitetin tələbələri torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən bütün döyüşlərdə ön sıralarda döyüşüb, tələbə və məzunları arasında 27 nəfər şəhidlik zirvəsinə ucalıb. Tədbirdə çıxış edən Təhsil nazirinin müşaviri Elnur Nəzibov, Milli Məclisin deputatları Sadiq Qurbanov, Etibar Əliyev, şura üzvləri Nadir İsmayılov, İlqar Orucov, Hikmət Əlizadə, Asif Cahangirov, Elmira Kazımzadə, Üliyevə Mikayılova, Mayis Əliyev, Mirzə Cəfərzadə, tədbirin təşkilatçılardan “Tərxis Olunmuş Hərbiçilərin Gəncləri Maarifləndirməsi” İctimai Birliyinin sədri Emin Həsəni və digər qonaqlar gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasına hər zaman xüsusi diqqət yetirilməsinin önəmini vurğulayıblar.

VI Qafqaz Riyaziyyat Olimpiadasından 7 medal

12-17 mart 2021-ci il tarixlərində Adıgey Respublikasının Maykop şəhərində VI Qafqaz Riyaziyyat Olimpiadası təşkil edilib. Qaydalara əsasən, olimpiadada ölkəmizi aşağı və yuxarı yaş qrupları olmaqla 2 müxtəlif liqalar üzrə 8 nəfərdən ibarət komanda təmsil edib. Məktəblilərimiz olimpiadada uğurla çıxış edərək 3 qızıl, 3 gümüş və 1 bürünc medal olmaqla, ümumilikdə 7 medal və 1 “Həvəsləndirici sertifikat” qazanıb. Belə ki, Təhsil Nazirliyinin təbəliyindəki Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin X sinif şagirdi Amin Cəfərzadə bürünc medala və Türkiyə Dəyanət Vəqfi Bakı Türk liseyinin IX sinif şagirdi Fidan Qarayeva və Cəlil Hüseynov, həmin liseyin X sinif şagirdi

Toğrul Abbasov qızıl, sözügedən liseyin X sinif şagirdi Muhammed Nuriyev, Bakı şəhəri 2 nömrəli Texniki-Humanitar liseyin X sinif şagirdi Elçin Musazadə, Bakı şəhəri 220 nömrəli məktəb-liseyin XI sinif şagirdi Yusif Qasımov gümüş, Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin X sinif şagirdi Amin Cəfərzadə bürünc medala və Türkiyə Dəyanət Vəqfi Bakı Türk liseyinin IX sinif şagirdi Fidan Cəfərli isə “Həvəsləndirici sertifikat”a layiq görülüb. Məktəblilərimizi təbrik edir və uğurlar arzulayırıq!

“Dəyişməyi bizdən zaman tələb edir”

← Əvvəlki səh.8

LDU-dan UNEC-ə çıxış

- Elmi kitabxanada da iş gedir. Orada da yeniliklər olacaq?

- Elmi kitabxana kompleksinin əsaslı təmirinə başlamışıq. Burada elektron kitabxana mərkəzi, 100 nəfərlik oxu, 300 nəfərlik müasir akt zalları yaradacağıq. Kitabxana əməkdaşlarının iş şəraitini müasir standartlara uyğunlaşdıracağıq. Qeyd edim ki, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC) ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq çərçivəsində tələbələrə və professor-müəllim heyəti yeni yaradılan elektron kitabxana mərkəzindəki şəbəkə vasitəsilə UNEC-in elektron kitabxanasına çıxış əldə edəcək.

AMEA-nın Genetik Ehtiyatlar (AGRI) və Polimer Materialları institutları ilə elmi-texniki əməkdaşlıq edirik. - O zaman elmi-tədqiqat fəaliyyəti də genişləniş? - 2016-cı ildə universitetdə 12, hazırda isə 53 nəfər fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktorantura və dissertanturada təhsil alır. Yəqin bu rəqəm genişlənmənin miqyasını göstərməyə imkan verir. Son 4 ildə perspektivli ixtisas istiqamətində 18 əməkdaşımız məqsədli elmlər doktoru proqramı üzrə ölkəmizin ayrı-ayrı universitetlərində (BDU, UNEC, ADPU) təhsilini davam etdirib. 2015-ci ildə “Web of Science” və “Scopus” bazasında universitet əməkdaşlarının dərc olunmuş bir məqaləsi belə yox idi. Artıq “Web of Science” bazasında 15 və “Scopus” bazasında isə 11 məqalə dərc olunub. 2016-cı ildən etibarən, universitetin “Elmi xəbərlər” jurnalı Prezident yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tələblərinə uyğun olaraq yenidən tərtib edilib. 2 seriya üzrə 453 məqalə dərc olunub. Universitetin elmi hissəsinin bütün bölmələri arasında vahid elektron koordinasiya məlumat baza sistemi yaratmışıq.

2015-ci ildə 52, 2016-2021-ci illərdə isə 395 elmi - tədqiqat işi həyata keçirilib. Eyni zamanda son illərdə universitet əməkdaşları tərəfindən 137 elmi-metodik iş hazırlanaraq çap olunub. 2016-2020-ci illərdə 15 universitetdə fəlsəfə doktoru və 1 əməkdaş isə elmlər doktoru elmi dərəcəsi, 13 nəfər dosent, 3 nəfər professor elmi adı alıb. LDU əcnəbi tələbələrini qəbuluna hazırlaşır - Beynəlxalq əməkdaşlığımız da genişləndirilib... - Beynəlxalq əməkdaşlığın qurulmasına 2017-ci ildən başlamışıq. Artıq 50-yə yaxın ali təhsil müəssisəsi və elmi tədqiqat institutları ilə əməkdaşlıq müqavilələrimiz var. Türkiyə, Avropa, Rusiya və başqa ölkələrin universitetləri ilə sıx əlaqələr qurmuşuq. İkitərəfli, Mübadilə, “Məvlana”, “Erasmus+” proqramları çərçivəsində çoxsaylı universitetlərlə razılaşmalarımız icra olunur. 2020-ci tədris ilinə 8 müəllim, 3 tələbə “Mövlana” Əməkdaşlıq Proqramı çərçivəsində Türkiyə Cümhuriyyətində olub, tələbələrimiz 1 semestr müddətində təhsillərini orada davam etdirirlər.

İkili əməkdaşlıq sahəsində görülən işlərin nəticəsində Türkiyə universitetlərindən doktorant və dissertantlara birgə elmi rəhbərlik təyin olunub, tələbələrə həmin universitetlərdə 1 və ya 2 semestrlik derslərdə fəal iştirak ediblər. Kars Kafkas Universitetinə göndərdiyimiz 2 tələbəmiz baytarlıq üzrə yetişmiş kadr kimi qayıdıb. Orada ələ təcrübə keçiblər ki, yadı universitetimizdə öz tələbə yoldaşlarına sərbəst bələdçilik edir, öyrəndiklərini onlara göstərirlər. Bu proses pəncəmirədən sonra davam etdiriləcək. Kənd təsərrüfatı ixtisasları üzrə mütəxəssis hazırlığının təkmilləşdirilməsi məqsədilə 2021/2022-ci tədris ilində Türkiyə Cümhuriyyətinin Çukurova və Kafkas universitetlərinin professor-müəllim heyəti müqavilə əsasında LDU-ya dəvət olunacaq. Əsas hədəflərimizdən biri ikili diplom proqramlarının təsis edilməsi olub. Macarıstanın Kaposvar Universiteti ilə əməkdaşlıq müqaviləsi imzalanmışdır. Universitetimizdə 2021-ci ildən əcnəbi tələbələrin qəbulunu təmin etmək istəyirik. Əcnəbi tələbələrin qəbulu üçün onlayn platforma yaratmışıq. Türkiyədən universitetimizdə təhsil almaq, o cümlədən mübadilə proqramı ilə bir semestr universitetimizdə oxumaq istəyənlər var. Bu məqsədlə əcnəbi tələbələr üçün hazırlıq kursunun açılması ilə bağlı Təhsil Nazirliyinə müraciət etməmişik.

LDU maraqlı layihələrdə də iştirak edir... - İndiyə qədər bir sıra maraqlı layihələr icra olunub. “Əhliyyəli olan tələbələrin Ali Təhsil Məkanına İnteqrasiyasının Təməlinin Qoyulması” layihəsi tamamlanıb və universitetdə əhliyyəli olan tələbələr üçün mərkəz yaradılıb. “Erasmus+ Jean Monnet Activities” çərçivəsində “Lənkəran Dövlət Universitetində Avropa Mədəniyyət Mərkəzinin Yaradılması” adlı layihə təqdim olunub. YUNESKO-nun “Mədəni Özüniifadə Müxtəlifliyinin Qorunması və Təşviqi haqqında” Konvensiyası çərçivəsində LDU-da Cənub regionunun Folklor mərkəzini yaratmaq istəyirik. Bu məqsədlə hazırladığımız layihəni Beynəlxalq Mədəni Müxtəliflik Fonduna təqdim etmişik. “Erasmus+” layihələrində ən böyük uğurumuz Azərbaycanın müvafiq 15 təhsil müəssisəsi ilə birlikdə LDU-nun da iştirak etdiyi ECAR (Azərbaycan Rektorlar Konfransının Yaradılması) layihəsi çərçivəsində Avropa İttifaqı tərəfindən layihəyə qrant ayrılmasıdır. Universitetlərlə ikitərəfli layihələrin icrasına üstünlük veririk. - Universitetlər hər il “Açıq qapı günü” və məzun yarmarkalarını təşkil edir. LDU da bu sahədə fəal təhsil müəssisələrindəndir. - “Açıq qapı günü” və “Məzun yarmarkası” hər il may ayında keçirilir. “Açıq qapı” günlərində rayon ictimaiyyəət nümayəndələri, orta məktəb şagirdləri və onların valideynləri universitetlə tanışlıq imkanları qazanırlar. Tədris prosesini yaxından izləyirlər. “Məzun yarmarkası”na isə regionda yerləşən özəl və dövlət müəssisələrini dəvət edirik. Həmin müəssisələr öz vaxt yerləri haqqında LDU məzurlarına məlumat verirlər. Həttə deyə bilərik ki, hər il 100-dən çox tələbəmiz həmin təşkilatlar vasitəsi ilə işə qəbul olunur. Rayonda bu tədbirlərimizə güclü maraq hiss edirik.

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi

Naxçıvan Dövlət Universiteti

2021-2022-ci tədris ili üçün
"Hərbi tibb" ixtisasına tələbə qəbulu

ELAN EDİR

Naxçıvan Dövlət Universitetinin Tibb fakültəsinin nəzdində açılan "Hərbi tibb" ixtisası üzrə tədris əyani formada və Azərbaycan dilində aparılır. Təhsil müddəti 6 ildir.

"Hərbi tibb" ixtisasına cari ildə mülki ümumtəhsil müəssisələrində tam orta təhsil səviyyəsini bitirmiş, sentyabr ayının 15-dək 17 yaş tamam olan və 20 yaş tamam olmayan Azərbaycan Respublikasının kişi cinsli vətəndaşları, habelə 18 yaşından 23 yaşnadək kişi cinsli hərbi qulluqçular (müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları istisna olmaqla) və hərbi vəzifəli qəbul edilir.

SƏNƏDLƏRİN QƏBULU:

"Hərbi tibb" ixtisasına qəbul olmaq istəyən namizədlər 1 aprel 2021-ci il tarixdən 30 aprel 2021-ci il tarixədək ərizə ilə Naxçıvan Dövlət Universitetinin Tibb fakültəsinin dekanlığına müraciət etməlidirlər.

Ərizəyə aşağıdakı sənədlər əlavə olunmalıdır:

- * abituriyentin təsdiq olunmuş elektron ərizəsindən çıxarış;
- * şəxsən yazılmış tərcümeyi-hal (əlyazma ilə 1 nüsxədə və çap edilmiş 2 nüsxədə);
- * tam orta təhsil haqqında sənədin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti (cari ilin məzunları üçün orta məktəbdən verilmiş arayış);
- * doğum haqqında şəhadətnamənin və şəxsiyyət vəsiqəsinin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti;
- * nikah haqqında şəhadətnamənin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti (evli olduqda);
- * uşaqların doğum haqqında şəhadətnamələrinin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti (uşaq olduqda);
- * oxuduğu təhsil müəssisəsindən (iş və ya yaşayış yerindən) verilmiş xasiyyətnamə;
- * evlər idarəsindən və ya yerli icra hakimiyyəti orqanlarından ailə tərkibi və yaşayış yeri haqqında arayış;
- * rəngli fotosəkil (baş geyimsiz, anfas) - 6 ədəd 3x4 sm ölçüdə və 2 ədəd 4.5x6 sm ölçüdə;
- * 18 yaş tamam olmayan namizədlər üçün valideynlərinin və ya qəyyumlarının notarial qaydada təsdiq edilmiş razılıq ərizələri;
- * elektrokardiogramma;
- * qanın ümumi analizi, qan qrupu və rezus-faktor;
- * qanın QİÇS və sifilisə görə seroloji reaksiyalara dair müayinələrinin nəticələri;
- * qanın hepatit C və hepatit B-yə dair müayinələrinin nəticələri;
- * sidrin ümumi analizi;
- * psixonevroloji, narkoloji, vərəm və dəri-zöhrəvi dispanserlərdən (kabinətlərdən) qeydiyyatda olub-olmaması haqqında arayışlar.

Şəxsiyyət vəsiqəsi, doğum haqqında şəhadətnamə, hərbi qeydiyyat haqqında sənəd və tam orta təhsil haqqında sənədin əsli namizəd tərəfindən komissiyaya şəxsən təqdim edilir.

Qeyd: Namizədlər hər hansı səbəbdən "Hərbi tibb" ixtisasında təhsil almaqdan imtina etdikləri halda, Naxçıvan Dövlət Universitetindən xaric olunmaları barədə öhdəlik götürürlər.

Naxçıvan Dövlət Universitetinin "Hərbi tibb" ixtisasına qəbul aşağıdakı qaydada həyata keçirilir

Namizədlər hərbi həkim komissiyasında müayinədən keçməlidirlər.

Müvafiq yoxlamalardan müvəffəqiyyətlə keçən namizədlərin siyahısı qəbul imtahanında iştirak etmək üçün Dövlət İmtahan Mərkəzinə göndərilir.

Naxçıvan Dövlət Universitetinin "Hərbi tibb" ixtisası üçün keçiriləcək qəbul imtahanına hərbi həkim komissiyasında müayinədən müvəffəqiyyətlə keçmiş namizədlər buraxılır.

Müraciət edən şəxslərin məhkumluğu barədə arayışın alınması fakültə dekanlığının sorğusuna əsasən Müdafiə Nazirliyinin müvafiq idarəsi tərəfindən həyata keçirilir.

Namizədlər Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən keçirilən qəbul imtahanı verirlər. Qəbul imtahanı IV ixtisas qrupunun fənləri üzrə Azərbaycan dilində keçirilir.

Namizədlər "Hərbi tibb" ixtisasına Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən keçirilən imtahanların nəticələri əsasında qəbul edilirlər.

"Hərbi tibb" ixtisası üzrə qəbul olmuş şəxslər IV kursadək təhsil aldıqdan sonra hərbi andı qəbul edir və bütün növ təminatlarla (geyim, qida və s.) təmin edilirlər. "Hərbi tibb" ixtisasına qəbul olmuş şəxslər IV kursadək Naxçıvan Dövlət Universitetində və kliniki bazalarda, son 2 ili isə hərbi andı qəbul edərək birbaşa Hərbi hospitalda və hərbi şəraitdə təhsil alır və bütün növ təminatlarla təmin edilirlər. "Hərbi tibb" ixtisası üzrə qəbul olmuş şəxslər təhsil müddətində müəyyən edilmiş məbləğdə müavinət alırlar. Təhsili və intizamı ilə fərqlənən əlaç kursantların aylıq müavinətlərinə müvafiq qaydalarla uyğun əlavələr edilir.

Sənədlər Naxçıvan Dövlət Universitetinin Tibb fakültəsində yaradılmış komissiya tərəfindən qəbul olunur.

Ünvan:

Naxçıvan şəhəri, Universitet şəhərciyi,
AZ7012, Naxçıvan Dövlət Universiteti

Qəbul imtahanının tarixi Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən elan olunduqdan sonra əlavə olaraq bildiriləcəkdir.

Əlavə məlumat Naxçıvan Dövlət Universitetinin internet saytında (www.ndu.edu.az) yerləşdiriləcək.

Telefon:

(+99436) 544-08-61 (2700), +99450 300 42 80

Faks: (+99436) 545-72-88

E-poçt: info@ndu.edu.az
admin@ndu.edu.az

REKTORLUQ

MDU ilə Yıldız Teknik Universiteti əməkdaşlıq edəcək

Qarşılıqlı maraq doğuran
sahələrdə potensial
əməkdaşlığın
yaradılmasını nəzərdə
tutan protokol imzalanıb

Mingəçevir Dövlət Universitetinin (MDU) rektoru Şahin Bayramov Türkiyəyə səfəri çərçivəsində İstanbulda yerləşən Yıldız Teknik Universitetinin (YTU) rektoru Tamer Yılmazla görüşüb.

MDU-dan bildirilib ki, 110 illik inkişaf tarixinə malik olan YTU-da həyata keçirilən kadr hazırlığı istiqamətlərindən danışan T.Yılmaz hazırda universitetdə 35 mindən artıq tələbənin təhsil aldığı deyib.

YTU-nun Türkiyə universitetləri arasında ən böyük texnoparka malik olduğunu vurğulayan rektor müasir ekosistemin formalaşdırılması və sənaye ilə səmərəli işbirliyinin yaradılması sahəsində mövcud olan zəngin təcrübələrindən danışib. T.Yılmaz akademik və inzibati heyətin bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi, müasir tələblərə cavab verən kampusun yaradılması, gənc əməkdaşların doktorantura səviyyəsində təhsil alması, məsafədən təhsilin yaratdığı imkanlardan fayda əldə edilməsi və digər məsələlərdə MDU-ya köməklik göstərə biləcəklərini bildirib.

Görüşdə 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə göstərdiyi mənəvi dəstəyə görə həmkarına təşəkkürünü bildiren Ş.Bayramov səfərinin əsas məqsədlərindən danışib. MDU-nun strateji hədəfləri barədə məlumat verən rektor təmsil etdiyi universitetin ali təhsil xidmətlərinin keyfiyyətinin davamlı yüksəldilməsi, Mingəçevir şəhəri və ətraf regionun hərtərəfli inkişafına daha çox töhfə verməsi baxımından beynəlxalq əməkdaşlıqdan əsas gözləntilərini diqqətə çatdırıb.

YTU ilə qarşılıqlı faydalı işbirliyinin yaradılmasında maraqlı olduğunu vurğulayan Ş.Bayramov MDU-nun potensialının gücləndirilməsinə xidmət edəcək ikitərəfli əməkdaşlıq istiqamətləri barədə fikirlərini bölüşüb. MDU-nun mühəndislik fakültəsinin yenidən qurulması prosesində YTU-nun fəal iştirakı üçün mövcud olan imkanları qeyd edən rektor MDU-da tədrisin məzmunun yenilənməsi və müvafiq tədris laboratoriyalarının yaradılmasında birgə fəaliyyətin əhəmiyyətini bildirib.

Ətraflı müzakirələrlə davam edən görüşün sonunda YTU ilə MDU arasında əməkdaşlıq protokolu imzalanıb. Hər iki universitet üçün qarşılıqlı maraq doğuran sahələrdə potensial əməkdaşlığın yaradılmasını nəzərdə tutan protokol tələbə və müəllim mübadiləsi, ortaq müəhazirələrin təşkili, birgə tədqiqatların aparılması, qısamüddətli akademik proqramların həyata keçirilməsi kimi məsələləri əhatə edir.

Görüşdən sonra YTU-nun kampusu və texnoparkı ilə tanışlıq olub.

Tibbi-bioloji biliklərin müəllimin pedaqoji fəaliyyətində rolu

Müasir dövrdə təhsilimizin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri hərtərəfli inkişaf etmiş, dünyagörüşlü, yüksək intellektə, bilik və bacarıqlara sahib olan kadrların yetişdirilməsidir. Bu işdə müəllimlərin üzərinə böyük vəzifə düşür. Uşaqlarla, yeniyetmələrlə və gənclərlə işləyən hər bir müəllim onlara yaş və fərdi xüsusiyyətlərinə uyğun yanaşmalı və davranmalıdır.

Müəllim şagirdin orqan və orqanlar sisteminin quruluşu, funksiyaları, yaş xüsusiyyətlərini bilməli, onun normal əqli və fiziki fəaliyyəti üçün lazım olan sağlam psixoloji mühiti təşkil etməlidir. Sanitar-gigiyena qaydalarına əməl olunmaqla uşaqlara təbliğ edilməli, fəvqəladə və təxirə-salınmaz hallarda ilk tibbi yardım qaydalarını tətbiq etmək bacarığı onlara aşılanmalıdır. Bütün bunlar müəllimlərin müəyyən səviyyədə tibbi-bioloji biliklərin olmasını tələb edir.

Tibbi-bioloji elmlərin əsasını anatomiya, fiziologiya və gigiyena təşkil edir. Müasir anatomiya, fiziologiya və gigiyena müxtəlif yaş dövrlərində insan orqanizmində baş verən dəyişiklikləri və prosesləri öyrənir.

İnsan embriogenezinin, eyni zamanda uşaqların müxtəlif yaş dövrlərinin anatomik-fizioloji xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi pedaqoqlar, psixoloqlar və tərbiyəçilər üçün mühüm material verir. Təlim-tərbiyənin effektivliyi, nəticəsi uşaq və yeniyetmələrin anatomik-fizioloji yaş xüsusiyyətlərinin nəzərə alınması ilə sıx əlaqədardır. Yaş anatomik-fizioloji xüsusiyyətlərini bilmək fiziki tərbiyədə də effektiv təlim metodlarını seçməkdə müstəsna əhəmiyyətə malikdir.

Peşə standartına uyğun olaraq müəllim şagirdlərin psixoloji-fiziki inkişaf xüsusiyyətlərini və sağlamlıq vəziyyətini nəzərə almalıdır. Bundan əlavə hər bir müəllim yaşla əlaqəli inkişaf qanunauyğunluqlarını, inkişaf mərhələlərini, orqanizmin yaş xüsusiyyətlərini nəzərə almaq üçün müəyyən biliklərə malik olmalıdır.

Müəllimlərin uşaq orqanizminin fəaliyyətinin yaşla əlaqəli xüsusiyyətlərini bilmələri zərurəti görkəmli elm adamları tərəfindən dəfələrlə vurğulanmışdır. Hələ 1807-ci ildə K.D.U-şinski demişdir: "Əgər müəllim insanı hər cəhətdən tərbiyələndirmək istəyirsə, ilk növbədə öz orqanizmini tanımalıdır". O, müəllimin uşaq orqanizmi ilə bağlı bilikləri öyrənməsi zərurətindən bəhs etmiş, müəllim və tərbiyəçilərin uşaq anatomiyası, fiziologiyası və psixologiyasının əsaslarını bilməli olduğunu və yalnız bu biliklərə sahib olduq-

ları halda uşaqların zehni və fiziki qabiliyyətlərini məqsədyönlü şəkildə tərbiyə edərək biləcəklərini söyləmişdir.

Böyük rus fizioloqu Pavlov da bütün təhsil və təlim prinsiplərinin fizioloji qanunlara söykəndiyini yazır və qeyd edirdi ki, müəllim təlim və tərbiyə işini uşaqların yaşına uyğun şəkildə düzgün təşkil etmək üçün fiziologiya ilə bağlı biliklərini uğurla tətbiq edə bilər.

Beləliklə, insan bədəninin quruluşunu və yaş xüsusiyyətlərini bilmək bütün təlim prosesinin, əməyin və gündəlik həyatın düzgün təşkili üçün vacibdir.

Müəllim uşaq orqanizminin yaş xüsusiyyətlərini bildiyi təqdirdə uşağın zehni və fiziki qabiliyyətlərini ən yaxşı şəkildə inkişaf etdirə bilər. Uşaqların və yeniyetmələrin anatomik-fizioloji xüsusiyyətlərinin nəzərə alınmasının pedaqoji cəhətdən təlim və tərbiyə prosesində böyük rolu var.

Yaş fiziologiyası uşağın psixologiyasının yaş xüsusiyyətlərini anlamaq üçün böyük əhəmiyyətə malikdir. Sinir fəaliyyəti mexanizmlərinin formalaşması, daxili sekresiya vəzilərinin inkişafı qanunauyğunluqlarının öyrənilməsi ontogenezin müxtəlif mərhələlərində əqli və psixofizioloji funksiyaların həyata keçirilməsinin xüsusiyyətlərini müəyyənləşdirməyə imkan verir. Uşaq və yeniyetmələrin tədrisi və tərbiyəsi üçün diqqət, düşüncə, yaddaş, dözümlülük, iradə, məlumat qavrayışının inkişafı dinamikasını müəyyənləşdirmək xüsusilə vacibdir.

Məktəb gigiyenası şagird orqanizminin ətraf mühitlə qarşılıqlı təsirini öyrənir. Buna əsasən uşaqlar və yeniyetmələrin funksional imkanlarının ahəngdar inkişafı və aydınlaşdırılması, təlim prosesinin rasionallığı və xəstə-

Uşaqlara, yeniyetmə və gənclərə fərdi xüsusiyyətlərinə uyğun yanaşılmalıdır

liklərin qarşısının alınmasına yönəlmiş gigiyenik standartlar, qaydalar və tələblər müəyyən olunur.

Uşaq orqanizminin ətraf mühit amillərinə həssaslığı və reaktivliyi yaşlı insan orqanizmi ilə eyni deyil. Buna görə də məktəblilər üçün gigiyenik qaydalar müəyyən edilərkən orqan və sistemlərin morfoloji və funksional cəhətdən yaş xüsusiyyətləri nəzərə alınmalıdır. Bu zaman uşaqların məşğulluq və istirahət saatları, iqlim şəraiti də nəzərdən qaçmamalıdır.

Hər bir müəllim uşaq orqanizminin anatomik və fizioloji xüsusiyyətlərini, gigiyenik tələblərini və bunlarla bağlı yaş xüsusiyyətlərini bilməli, gündəlik pedaqoji fəaliyyətdə sağlamlığın möhkəmləndirilməsi ilə bağlı tədbir komplekslərindən istifadə etməlidir. Çünki uşaq və yeniyetmələrin sağlamlığının qorunması və möhkəmləndirilməsi bundan çox asılıdır. Uşaq gigiyenası müəllimlərə tədris prosesinin təşkili, şagirdlərin gün və istirahət rejimi, qidalanma şərtləri üçün elmi əsaslandırılmış gigiyenik normaları təqdim edir. Məktəb gigiyenası zərərli ətraf mühit amillərinin aradan qaldırılması, uşaq və yeniyetmələrin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması işini də həyata keçirir.

Müəllimlərin anatomiya, fiziologiya və məktəb gigiyenası üzrə müvafiq biliklərə malik olması uşaqların sağlamlığının qorunması, böyüməsi və inkişafı üçün optimal şəraitin yaradılmasına töhfəsini verir.

Beləliklə, insan anatomiyası və fiziologiyası xüsusi pedaqogikanın təbii-elmi əsasının qoyulmasına xidmət, məktəbəqədər və məktəbyaşlı uşaqların təlim-tərbiyə prosesi ilə bağlı məsələlərin həllinə produktiv yanaşmanı təmin edir. Müasir şəraitdə pedaqoq, tərbiyəçi və loqopedlərin müəyyən həcmdə tibbi-bioloji biliklərə malik olması təlim-tərbiyə problemlərinin həllinə dair müasir tibbi-pedaqoji yanaşmanın həyata keçirilməsində müstəsna əhəmiyyətə malikdir.

Günəl SƏMƏDOVA,
biologiya üzrə fəlsəfə doktoru

Vətən müharibəsində qələbəmiz və müəllim sözü

Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında xalqımızın və Müzəffər Ordumuzun qazandığı böyük tarixi qələbənin işığına yığıldı bütün dünya azərbaycanlıları. Hər bir azərbaycanlı bu qələbə sevincini yaşamaqla qürur duydu. Üç onillik ərzində vətənimizin bir hissəsinin işğal altında qalması dərindən ağrılığını hər kəs, hər bir ailə, bütün Azərbaycan çəkirdi. Bu problemə son qoyan qalib ölkənin Müzəffər Ali Baş Komandanının adı Azərbaycanın şanlı tarix səhifəsinə qızıl hərflərlə yazıldı.

Vətən müharibəsindəki qələbənin mahiyyəti, əhəmiyyəti və tarixi rolunun izahında hansı fəni tədris etməyindən asılı olmayaraq müəllimlərimizin üzərinə böyük vəzifələr düşür. Müəllim onu dinləyən şagird və tələbəyə müəyyən bir fənn, peşə, ixtisas və elm sahəsinin sirlərini öyrətməklə yanaşı hər bir dərstdə əxlaqi-tərbiyəvi söhbət aparmaqla onlara nəsihət və öyüdlərini də verməlidir. Bu baxımdan müəllim üçün böyük imkan vardır.

Şəxsi təcrübəmdən deyər bilərəm ki, dərslərin əsas mövzusunun tədrisi zamanı həyatı müşahidələrdən də istifadə etmək zərurəti yaranır. 44 günlük Vətən müharibəsi günlərində elə bir azərbaycanlı yox idi ki, bu müharibənin anları ilə yaşamasın. Belə bir şəraitdə sinifdə və ya auditoriyada (canlı və ya onlayn şəkildə) neçə gözün dikildiyi, neçə diqqətin yönəldiyi, neçə qulağın dinlədiyi müəllim öz sözü ilə "musəlləh əsgər" rolunda idi. İndi mən xarici dil fənnini tədris etdikdə uğurlu nəticənin xeyrinə başa salmaq üçün belə bir müqayisədən istifadə etməyi məqbul sayıram. Müharibənin getdiyi günlərdə möhtərəm Prezidentimiz bütün cəbhələrdə fəaliyyət göstərirdi: xalqa rəhbərlik, orduya baş komandanlıq, beynəlxalq diplomatik münasibətlərdə Azərbaycanın siyasətinin haqq və ədalət uğrunda olduğunu sübut etmək, aparıcı dünya dövlətlərinin nümayəndələri və jurnalistləri ilə canlı və ya onlayn görüşərək xalqımızın istəyini dünyaya yaymaq. Belə görüşlərin bir neçəsi Prezidentimizə və Ermənistanın baş nazirinə ünvanlanmış sualları cavablandırmaq formasında keçirdi. Səlis ingilis dilində verilən cavablarda Prezident İlham Əliyev hamını heyətdə qoyur və əla nəticəyə nail olurdu. Düşmən tərəfi isə lağ obyektinə çevrilirdi. Təşkil edilən belə dialoqlarda artıq 8 noyabra qədər Ermənistanın baş naziri Prezident İlham Əliyev qarşısında məğlub olmuşdu. Bu məqam tələbəyə ingilis dilini öyrətmək üçün həvəsləndirici və həyatı misal kimi təqdim edilə bilər.

Prezident İlham Əliyev çıxışlarında göstərir ki, bizim gücümüz xalqımızın birliyindədir. Müəllim yeri düşdükcə bunu izah etməli və ölkəmizdəki multikultural dövlət siyasətinin üstünlüklərini, dini və etnik müxtəlifliyinə baxmayaraq bütün azərbaycanlıların birləşib bir hədəf uğrunda mübarizə apardıqlarını dinliyicisinə çatdırmalıdır.

Müəllim dərslərinin səmərəli keçirilməsi və nəticələrinin şagird və tələbə üçün yadda qalması bəhs etdikdə möhtərəm Prezidentimizin aşağıdakı sözlərinə istinad edə bilər: "Biz döyüş meydanında düşməni çökdürdük. Döyüş meydanında düşməni elə dərns verdik ki, onlar bu günə qədər bu dərstdən özlərinə gələ bilmirlər".

Dərslərə aid mövzularda vətən sevgisindən bəhs edildikdə Qarabağ uğrunda xalqımızın apardığı mübarizə hər bir müəllim üçün istinad örnəyi olmalıdır. Bu Vətən müharibəsində döyüşçülərimizin rəşadətini, burada və buna qədər keçilən yolda göstərilən qəhrmanlıqları (Mübariz İbrahimovun şəxsi nümunəsində) müəllim sözünün əhəmiyyətini artırmaqda əvəzsiz vasitədir. Öz təcrübəmdən bilərəm ki, dərslərin gedində danışmaq və izah mövzusu olan bir çox bu kimi məsələlər haqqında fikir bölgüsü dərstdən sonra da həmkarlarla davam etdirilir.

Vətən müharibəsində xalqımızın və ordumuzun zəfəri müasir tariximizin şanlı səhifələrindən biri kimi gənclərə tələq edilmişdir. Hər hansı bir tarix müəllimi üçün bundan artıq parlaq misal ola bilməz. Çünki müəllim də, onu dinləyən də bu hadisələri yaşamış, onun axarında iştirak etmişdir. Xalqımızın çox dəyərli tarixi-mədəni irsindən, abidələrindən söhbət etdikdə onların qorunması nəsillərə və dünyaya göstərilməsindən bəhs etmək vacib məsələdir. Bu işin əhəmiyyətini izah edərkən erməni vandallarının törətdiklərini təkcə xatırlatmaq kifayətlənməməli, onun mahiyyətini geniş şəkildə aydınlaşdırmaq lazımdır. Vətəni və peşəsini sevən müəllimin sözünün təsir gücü ilə tarixi günlər onu dinləyən şagird və ya tələbə üçün unudulmaz hadisəyə çevrilir.

Naimə HƏMİDOVA,
ADPU-nun nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin müəllimi

REYTING

Universitetlər üçün məhsuldar dövr

Moskva Dövlət Universiteti dünya reytinginin ilk onluğunda

Oruc MUSTAFAYEV

Reyting	Ali təhsil müəssisəsinin adı	Ölkə	Ümumi tələbə sayı	Tələbə-müəllim nisbəti	Qadın-kişi nisbəti	
1	Tsinghua University	Çin	37,484	11.6	13%	43 : 57
2	Peking University	Çin	38,583	11.1	16%	43 : 57
3	Zhejiang University	Çin	33,825	10.8	23%	23 : 77
4	Fudan University	Çin	32,597	11.2	13%	52 : 48
5	Shanghai Jiao Tong University	Çin	38,556	11.9	11%	39 : 61
6	Lomonosov Moscow State University	Rusiya Federasiyası	28,525	8.4	32%	52 : 48
7	University of Science and Technology of China	Çin	16,434	7.2	5%	o/s olummayıb
8	National Taiwan University (NTU)	Tayvan	24,880	9.9	12%	43 : 57
9	Nanjing University	Çin	37,475	17.5	9%	49 : 51
10	University of Cape Town	Cənubi Afrika Respublikası	21,647	11.7	17%	54 : 46
11	Moscow Institute of Physics and Technology (MIPT)	Rusiya Federasiyası	5,736	11.4	18%	25 : 75
12	University of the Witwatersrand	Cənubi Afrika Respublikası	27,839	25.8	7%	55 : 45
13	University of São Paulo	Braziliya	82,961	16.1	4%	47 : 53
14	Indian Institute of Science	Hindistan	4,038	9.3	1%	27 : 73
14	Southern University of Science and Technology (SUSTech)	Çin	3,656	9.0	1%	o/s olummayıb
16	King Abdulaziz University	Saudiyyə Ərəbistanı	31,869	7.8	22%	54 : 46
17	Beijing Normal University	Çin	23,365	14.9	11%	o/s olummayıb
17	Huazhong University of Science and Technology	Çin	56,941	16.3	6%	36 : 64
17	Wuhan University China	Çin	53,956	15.2	7%	o/s olummayıb
20	Khalifa University	Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri	3,164	9.7	19%	59 : 41
20	Taipei Medical University	Tayvan	6,112	9.8	10%	58 : 42
20	Tongji University	Çin	33,740	12.0	14%	45 : 55
23	Stellenbosch University	Cənubi Afrika Respublikası	24,525	25.9	8%	56 : 44
24	HSE University	Rusiya Federasiyası	25,268	14.8	11%	o/s olummayıb
24	Sun Yat-sen University	Çin	53,734	16.1	8%	50 : 50
26	Qatar University	Qatar	8,808	9.2	37%	75 : 25
27	Alfaisal University	Saudiyyə Ərəbistanı	2,640	10.2	34%	60 : 40
28	Central South University	Çin	53,277	19.1	3%	o/s olummayıb
28	Harbin Institute of Technology	Çin	31,873	10.6	12%	30 : 70
28	National Research Nuclear University MEPhI	Rusiya Federasiyası	5,797	10.5	26%	34 : 66
31	University of Malaya	Malayziya	15,794	8.3	20%	65 : 35
32	National Tsing Hua University	Tayvan	14,758	17.9	11%	42 : 58
33	United Arab Emirates University	Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri	7,270	8.9	18%	83 : 17
34	King Saud University	Saudiyyə Ərəbistanı	38,189	10.1	10%	52 : 48
35	Peter the Great St Petersburg Polytechnic University	Rusiya Federasiyası	16,768	9.2	31%	39 : 61
36	East China Normal University	Çin	27,085	14.5	13%	65 : 35
37	University of Tartu	Estoniya	8,735	11.9	10%	68 : 32
38	Tianjin University	Çin	37,405	14.5	7%	o/s olummayıb
39	Xi'an Jiaotong University	Çin	36,551	12.5	7%	36 : 64
40	National Chiao Tung University	Tayvan	12,090	16.9	12%	30 : 70
40	South China University of Technology	Çin	40,581	13.4	5%	38 : 62
40	Southeast University China	Çin	33,469	11.5	5%	40 : 60
43	China Medical University, Taiwan	Tayvan	7,633	16.9	9%	55 : 45
44	Sabancı University	Türkiyə	3,687	20.7	9%	39 : 61
45	University of Iceland	İslandiya	8,309	14.1	12%	66 : 34
45	ITMO University	Rusiya Federasiyası	10,094	14.5	17%	36 : 64
47	National Cheng Kung University (NCKU)	Tayvan	20,659	15.5	13%	37 : 63
48	University of Campinas	Braziliya	29,082	15.6	3%	47 : 53
49	Tomsk State University	Rusiya Federasiyası	7,798	11.7	35%	o/s olummayıb
50	Cyprus University of Technology	Kipr	3,176	17.4	11%	55 : 45

Dünyanı bürümüş pandemiya ali təhsil sisteminə təsir-siz ötürməyib. Ötən ilin əvvəllərindən COVID-19 ali təhsil sektoruna güclü təsir göstərmişdir, universitetlər distənt təhsil formatına keçib, xərəcə üz tutan tələbələr sayında da azalma var. Buna baxmayaraq, ötən bir ili dünyanı inkişaf etməkdə olan ölkələrinin ali təhsil müəssisələri üçün məhsuldar dövr hesab etmək olar. Bunu, Böyük Britaniyanın "Times Higher Education" (THE) nəşrinin inkişaf etməkdə olan ölkələrin nüfuzlu universitetlərinin reytinginin (THE Emerging Economies University Rankings) nəticələrindən də görmək olar. Reytingdə dünyanın 48 ölkəsindən 606 ali təhsil müəssisəsi daxil olub ki, bu da bir il əvvəl nisbətən (533 universitet) 14 faiz çoxdur. Çinin Tsinghua Universiteti artıq 3 ildir ki, iqtisadiyyatları sürətlə inkişaf edən ölkə universitetlərinin reytinginə başçılıq edir. Sıralamaya əsasən, 2021-ci ildə ilk 5-lik tamamilə Çin ali təhsil müəssisələrindən - Tsinghua, Pekin, Çjetszyan, Fudan və Şanxay Jao Tonq universitetlərindən təşkil olunub. Çin ümumilikdə 91 ali təhsil müəssisəsi ilə reytingdə ən çox təmsil olunan ölkədir. Onlardan 35-i ilk 100-lükdə yer alıb. "Sıralamanın nəticəsi Çinin ali təhsil sektorundakı investisiyalarının uğurlarının bir sübutudur", - deyə THE-nin informasiya texnologiyaları üzrə direktoru Fill Beyt bildirib. Bu il Türkiyənin 10-dan çox ali təhsil müəssisəsi sözügedən sıralamada yer alıb. Onlardan 4-ü - Sabancı, Koç, Çankaya və Bilkent universitetləri reytingin ilk 100-lüyünə daxil olub.

Reytingdə Qazaxıstan 3 ali təhsil müəssisəsi - Əl-Fə-rabi adına Qazax Milli Universiteti, L.N. Qumilev adına Avrasiya Milli Universiteti və Satbayev Universiteti ilə təmsil olunur.

Rusiyanın M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universiteti (MDU) reytingdə 6-cı yeri tutaraq inkişaf etməkdə olan ölkələrin ən yaxşı 10 universiteti sırasına daxil olub. MDU-nun rektoru, akademik Viktor Sadovniçinin fikrincə, universitetin top-10-luqda yer alması Moskva Dövlət Universitetinin inkişaf yolunun cəmiyyətin tələblərinə, bilik iqtisadiyyatı üçün mütəxəssislərin hazırlanması-nın müasir standartlarına uyğun olduğunu göstərir.

"Moskva Dövlət Universitetinin inkişaf etməkdə olan iqtisadiyyatların aparıcı universitetlər qrupuna daxil olması elmi-təhsil potensialının birləşdirilməsinin nəticələrini, mövcud intellektual gücdən səmərəli istifadə olunduğunu göstərir. Bu da gələcək işlərin çərçivəsini müəyyən edir", - deyərək MDU-nun rektoru bildirib. Reyting 5 qrupda birləşdirilmiş 13 göstərici əsasında tərtib edilib: təhsil və təhsil mühiti (30%), elmi iş (30%), elmi nəşrlərdən sitəti-götürülmə (20%), tələbə və əməkdaşların beynəlxalq mobility-ye (10%). Məlumatlar həm açıq mənbələrdən toplanıb, həm də universitetlər tərəfindən təqdim edilib.

Qeyd edək ki, "Emerging Economies University Rankings 2021" 2004-cü ildən hər il "Times Higher Education" jurnalı tərəfindən dərc olunur və universitetlərin ən nüfuzlu beynəlxalq reytinglərindən biri hesab edilir.

Reytinglə daha ətraflı www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2021/emerging-economies-university-rankings səhifəsindən tanış olmaq olar.

51	Beihang University	Çin	30,172	13.2	7%	o/s olummayıb
51	Koç University	Türkiyə	5,440	16.0	6%	50 : 50
53	Nankai University	Çin	29,500	13.5	8%	o/s olummayıb
53	Pontifical Catholic University of Chile	Çili	29,071	15.1	7%	o/s olummayıb
55	Reykjavik University	İslandiya	2,501	23.4	9%	46 : 54
56	Beijing Institute of Technology	Çin	31,964	13.6	8%	35 : 65
57	University of KwaZulu-Natal	Cənubi Afrika Respublikası	36,731	28.8	4%	58 : 42
58	Northwestern Polytechnical University	Çin	27,813	13.2	4%	28 : 72
59	National Taiwan Normal University	Tayvan	9,854	10.9	26%	o/s olummayıb
60	National Taiwan University of Science and Technology	Tayvan	8,528	19.2	17%	30 : 70
61	King Fahd University of Petroleum and Minerals	Saudiyyə Ərəbistanı	6,948	6.8	11%	1 : 99
62	Universiti Teknologi Petronas	Malayziya	5,907	15.3	19%	35 : 65
63	Bauman Moscow State Technical University	Rusiya Federasiyası	19,501	5.6	8%	29 : 71
64	Charles University in Prague	Çex Respublikası	47,406	12.8	22%	62 : 38
64	University of Cyprus	Kipr	6,815	22.2	11%	64 : 36
64	Saint-Petersburg Mining University	Rusiya Federasiyası	7,705	11.4	11%	40 : 60
64	Semmelweis University	Macarıstan	10,945	9.4	32%	69 : 31
68	University of Crete	Yunanistan	13,649	24.5	5%	62 : 38
68	Shandong University	Çin	43,643	13.3	7%	52 : 48
70	Shenzhen University	Çin	35,396	14.5	1%	49 : 51
71	Indian Institute of Technology Ropar	Hindistan	1,765	10.9	0%	16 : 84
72	Hunan University	Çin	41,210	20.2	2%	47 : 53
72	National Yang-Ming University	Tayvan	4,254	4.8	2%	49 : 51
72	Renmin University of China	Çin	27,134	13.4	6%	o/s olummayıb
75	National and Kapodistrian University of Athens	Yunanistan	59,348	28.3	10%	62 : 38
76	University of Electronic Science and Technology of China	Çin	32,932	15.3	3%	27 : 73
77	Jordan University of Science and Technology	İordaniya	21,087	11.9	16%	57 : 43
78	Universiti Putra Malaysia	Malayziya	19,937	12.1	25%	61 : 39
79	Indian Institute of Technology	Hindistan	1,309	9.2	0%	17 : 83
80	Mahidol University	Tailand	29,296	9.7	4%	64 : 36
81	Soochow University	Çin	46,357	16.4	7%	56 : 44
81	Xiamen University	Çin	41,546	14.8	5%	47 : 53
83	University of the Philippines	Filippin	41,419	8.7	1%	54 : 46
84	Pontifical Catholic University of Rio de Janeiro	Braziliya	14,999	19.5	4%	51 : 49
85	Zhejiang Normal University	Çin	23,939	10.8	6%	o/s olummayıb
86	Çankaya University	Türkiyə	7,492	25.2	1%	45 : 55
87	Asia University, Taiwan	Taiwan	11,627	31.9	7%	60 : 40
87	Sichuan University	Çin	67,257	14.0	4%	50 : 50
89	Bilkent University	Türkiyə	10,093	14.2	9%	46 : 54
90	Chongqing University	Çin	42,095	20.6	5%	o/s olummayıb
90	University of Desarrollo	Çili	15,213	18.6	3%	56 : 44
90	Diego Portales University	Çili	17,234	14.7	2%	49 : 51
90	Durban University of Technology	Cənubi Afrika Respublikası	23,432	33.3	1%	52 : 48
94	Mansoura University	Misir	140,144	23.8	3%	58 : 42
94	National University of Science and Technology (MISIS)	Rusiya Federasiyası	7,168	10.8	26%	40 : 60
94	Pontifical Javeriana University Colombia	Kolumbiya	29,281	15.3	1%	55 : 45
97	Dalian University of Technology	Çin	39,705	15.2	3%	35 : 65
97	North-West University	Cənubi Afrika Respublikası	39,056	28.4	4%	60 : 40
97	Novosibirsk State University	Rusiya Federasiyası	7,043	6.2	20%	o/s olummayıb
100	Saint Petersburg State University	Rusiya Federasiyası	21,865	7.1	15%	63 : 37